

LEDINSKA IMENA V PROSTORU IN ČASU

Nadja PENKO SEIDL

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, Slovenija
e-mail: nadja.penko@bf.uni-lj.si

IZVLEČEK

Ledinska imena so eden temeljnih gradnikov kulturne krajine. Namen predstavljene raziskave je bil preveriti, ali imajo ledinska imena na izbranem območju obdelave lastnosti, o katerih pišejo raziskovalci, ki so se poglobljali v njihovo proučevanje. Ledinska imena so bila zbrana s pomočjo štirih virov: grafičnega in opisnega dela franciscejskega katastra, temeljnega topografskega načrta in lokalnih informatorjev. Raziskava je imela štiri glavne poudarke: proučevanje poimenovalnih motivov, značilnih ledinskih imen, vezanih na obliko poljske razdelitve, lokalne rabe ledinskih imen in njihovega ponavljanja. Njen glavni namen je bil preveriti njihovo vedenje v prostoru in času. Rezultati analize so pokazali, da so nekatera ledinska imena trajno prisotna v prostoru, čeprav smo na območju obdelave pričala spreminjanju tako fizične podobe krajine kot gospodarjenja in družbe. Rezultati bodo uporabljeni pri nadaljnjem raziskovanju možnosti uporabe toponimov za načrtovanje in upravljanje krajine.

Ključne besede: zemljepisno ime, toponim, ledinsko ime, kulturna krajina

I TOPONIMI NELLO SPAZIO E NEL TEMPO

SINTESI

I toponimi rappresentano una delle componenti essenziali che formano il paesaggio culturale. La ricerca si pone l'obiettivo di verificare se i toponimi dell'area prescelta per riflettono le caratteristiche descritte dai ricercatori che si sono dedicati al loro studio dettagliato. I toponimi sono stati scelti con l'aiuto di quattro fonti – la parte grafica e testuale del Catasto Franceschino, il piano topografico di base e gli informatori locali. La ricerca è focalizzata su quattro aspetti fondamentali: lo studio dei motivi che determinano la denominazione, le caratteristiche dei toponimi associati alla forma di divisione del terreno, l'uso locale dei toponimi e la loro ripetitività in quanto si è voluto verificare il loro comportamento nel tempo e nello spazio. I risultati dell'analisi confermano che alcuni toponimi registrano una presenza costante sul territorio, sebbene nel tempo si siano modificate non solo l'immagine fisica del paesaggio ma anche la gestione del territorio e la società stessa. I risultati saranno utilizzati in future ricerche legate all'utilizzo di toponimi nella pianificazione e nella gestione del territorio.

Parole chiave: nome geografico, toponimo, paesaggio culturale

UVOD

Eden prvih zapisov človeka v prostoru je njegovo poimenovanje. S procesom poimenovanja prostor postane kraj, slednji pa dobi pomen in identiteto znotraj družbene skupnosti. Prostor, ki ni poimenovan, je kaotičen, celo strašljiv, saj nima znanih referenčnih točk, piše Relp (1976, 17). Ko človek prostor poimenuje, mu pripiše določen pomen in ga na nek način udomači.

Kulturna krajina je preprejena z imeni, izmed katerih jih je večina nastala iz utilitarne nuje, iz potrebe, da se določeno zemljišče loči od sosednjega. Imena omogočajo komunikacijo o prostoru oz. njegovih točno določenih delih med člani posamezne družine ali širše skupnosti, omogočajo orientacijo v prostoru, obenem pa označujejo kraje, ki imajo za posameznike, še pogosteje pa za celotno skupnost poseben, simbolni pomen.

V članku so obravnavana ledinska imena, mikrotoponimi, ki označujejo najmanjše dele obdelovalnega sveta in so poleg fizičnih struktur – predvsem reliefa, površinskega pokrova in rabe zemljišč, eden temeljnih gradnikov kulturne krajine. Najprej sem skozi pregled obstoječih raziskav ledinskih imen oblikovala osnovne hipoteze o njihovih značilnostih, ki sem jih v drugem delu prispevka preverjala na izbranem območju obdelave. To obsega štiri katastrske občine: Juršče, Palčje, Parje in Zagorje, ki ležijo na planotastem svetu Zgornje Pivke. Površje je tipično kraško, z izjemo dolinskega dna reke Pivke je teren povečini skalovit. Prisotna sta trenda zatavljanja in zaraščanja, povsod pa je ohranjena tradicionalna parcelna struktura.

Predstavljena raziskava je del širše študije, katere glavni poudarki so: (1) s pomočjo različnih virov izdelati inventar ledinskih imen na izbranem območju, (2) ugotoviti, kako se ledinska imena spreminjajo oz. ohranjajo skozi daljša časovna obdobja, (3) ugotoviti, kakšen je odnos med fizičnim prostorom in njegovim poimenovanjem, ter (4) preveriti, ali je mogoče ledinska imena uporabiti pri prihodnjem urejanju krajine. V članku predstavljam analizo časovne dinamike ledinskih imen, nekoliko pa se dotikam tudi njihovega odnosa do fizičnega prostora, ki ga opisujejo.

TOPONIMI IN LEDINSKA IMENA V PISNIH IN KARTOGRAFSKIH VIRIH

Toponim je lastno ime topografskega pojava na Zemlji ali drugem nebesnem telesu, npr. na Luni, planetu ali satelitu (Kadmon, 2000, 13). Zemljepisna imena se poleg osebnih in stvarnih uvrščajo med lastna imena. Zanje je značilno, da omogočajo identifikacijo predmeta poimenovanja v smislu njegove vrstnosti in tudi njegovo individualizacijo v smislu konkretnega objekta (Furlan et al., 2000). V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (Bajec, 1994, 1409) je toponim opredeljen kot »lastno ime kraja ali kakega drugega dela zemeljskega površja.« Kot sinonim je naveden pojem zemljepisno

ime. Kladnik (1999, 62) zemljepisno ime opredeli kot »zvrst lastnega imena, ki je po definiciji ustaljeno in nedvoumno identificira ter individualizira določeno osebo, objekt ali pojem. V nadaljevanju jih razdeli na (1) naselbinska in (2) nenaselbinska, slednja pa razdeli na (a) ledinska, (b) vodna – hidronime, (c) višinska – oronime in (d) druga zemljepisna imena. Juvančič (2000, 250) navaja nekoliko drugačno razdelitev zemljepisnih imen – na: (1) imena krajev – toponime, (2) vodna – hidronime, (3) višinska – oronime in (4) horonime oz. imena posameznih pokrajinskih delov. Matas (2001, 122, 123) toponime razdeli glede na njihov prostorski okvir na (1) makrotoponime, (2) mezotoponime in (3) mikrotoponime. Med makrotoponime se uvrščajo tista imena, ki se pojavljajo na zemljevidih v merilu 1 : 300.000 ali celo manjšem. Mezotoponime najdemo na zemljevidih v merilu 1 : 25.000 do 1 : 300.000, medtem ko so mikrotoponimi zapisani na zemljevidih v merilu, večjem od 1 : 25.000. Med mikrotoponime uvrščamo tudi tista imena, ki niso nikjer zapisana in so poznana le prebivalcem enega naselja oz. lokalne skupnosti. Največji delež med slednjimi pa zasedajo prav ledinska imena.

Ledinsko ime Kladnik (1999, 62) opredeli kot: »zvrst zemljepisnega imena, ki se največkrat uporablja za označevanje posameznih delov vaškega zemljišča, kjer označuje njegove temeljne značilnosti in lastnosti. Poimenovanja so že zelo stara in so bila prvič sistematično prikazana na kartah franciscejskega katastra«. V Etimološkem slovarju slovenskih zemljepisnih imen (Snoj, 2009, 16) je ledinsko ime definirano kot »ime manjšega nenaseljenega kraja«. Čop (2002, 98–102) jih deli na: (1) imena ledin (polja travniki, njive), (2) imena pašnikov, (3) gozdna imena, (4) imena dolin, sotesk, tesni, (5) imena kraških jam, (6) imena poti in njihovih delov in (7) gorska ledinska imena, Šekli (2008, 37) pa zgoraj naštetim kategorijam doda še (8) vodna ledinska imena (vodne površine).

Toponimi se v pisnih virih pojavijo že zelo zgodaj – v egipčanskih spisih iz 15. stol. pr. n. št. so omenjena številna imena z Bližnjega in Srednjega Vzhoda, v Bibliji (Jozuetova knjiga) je naštetih stotine zemljepisnih imen Izraela v 12. stol. pr. n. št. Mnogo jih je – pogosto sicer v nekoliko spremenjeni obliki – v rabi še danes, bodisi za poimenovanja naseljenih krajev bodisi arheoloških najdišč. Najbolj znan dokument iz antičnih časov je gotovo Ptolomejeva *Geografija* iz 2. stol. V knjigah II do VII Ptolomej poda seznam 8100 toponimov – naseljenih krajev, gora, hidrografske pojave tedaj znanega sveta. Kartografsko gradivo, ki naj bi spremljalo seznam, se žal ni ohranilo. Vendar se toponimi pojavljajo že na prvih kartah – npr. na 4500 let starih glinenih ploščah iz Mezopotamije (Kadmon, 2000).

Tudi ledinska imena so kljub dejstvu, da opisujejo zelo majhna območja, našla svoje mesto v uradnih dokumentih in na zemljevidih. »V upravni praksi so se ledinska imena uporabljala v zapisih v urbarje, z nastajanjem zemljiške izmere in katastrske dokumentacije

pa tudi v posestne liste, zemljiške knjige in sodne spise«, piše Unuk (2004, 195). Terezijanski, jožefinski in franciscejski kataster so tako vsebovali sezname z imeni krajev, zemljišč, vodnih virov in drugih objektov, ki opredeljujejo prostor, čeprav vseh ni mogoče uvrščati v skupino ledinskih imen. Franciscejski kataster vsebuje tudi poseben dokument *Sommarion* ali register zemljiških parcel in hiš s seznamom imen, zabeleženih v katastrskih mapah (Klemše, 1997). Od polovice prejšnjega stoletja se ledinska imena v uradnih dokumentih ne uporabljajo več, identifikacijsko vlogo posamezne parcele v katastru in na zemljiških listih so popolnoma prevzele parcelne številke. Kljub temu je precej ledinskih imen zapisanih na temeljnih topografskih načrtih v merilu 1 : 5.000, vendar so številčnejsa tista, ki se ohranjajo le z ustnim izročilom.

PREGLED RAZISKAV

Z raziskovanjem toponimov¹ se ukvarjajo številni raziskovalci z različnih področij: geografije, etimologije, zgodovine, arheologije, etnologije itd., zaradi tega so tudi vidiki obravnave toponimov zelo različni. Tako v Evropi kot po svetu obstajajo številne raziskave, ki ugotavljajo povezavo med:

- (1) toponimi in rabo prostora (npr. Sousa, García-Murillo, 2001; Sweeney, Jurek, Bednar, 2007; Condera et al., 2007),
- (2) toponimi in tipom tal (Siderius, deBakker, 2003),
- (3) toponimi in družbeno organizacijo, razumevanjem prostora in ustnim izročilom – te študije so pogoste predvsem pri Inuitih in severnoameriških Indijancih (Jett, 1997; Thornton, 1997a; 1997b; Stewart, Keith, Scottie, 2004; Basso, 1996; Afable, Beeler, 1996, cit. po Jett, 1997),
- (4) toponimi kot sredstvom političnega dokazovanja o lastništvu ozemlja (Azaryahu, Golan, 2001; Herman, 1999; Urbanc, Gabrovec, 2005; Marušič, 1999),
- (5) toponimi in pripadnostjo prostoru oz. lokalno identiteto (Lynch, 1972; Južnič, 1993),
- (6) toponimi in arheološkimi najdišči ter zgodovino nekoga kraja nasploh (Truhlar, 1975, 1979; Štih, 2001; Bezlaj, 1956).

Za ledinska imena oz. mikrotoponime nasploh njihovi raziskovalci ugotavljajo:

- (1) ker so običajno v rabi znotraj majhne in relativno zaprte družbene skupnosti, so znana precej ozkemu krogu prebivalstva,
- (2) njihovi zapisi na zemljevidih so nepopolni in povečini se prenašajo z ustnim izročilom,
- (3) ker opisujejo najmanjše dele obdelovalnega prostora so izrazito vezana na poljsko oz. zemljiško razdelitev.

Čeprav se raziskav ledinskih imen lotevajo tudi drugod po svetu (npr. Field, 1993; Siderius, deBakker, 2003), se prav zato v nadaljevanju osredotočam na domače raziskave ledinskih imen². Predstavljene so glede na ugotovitve, do katerih so raziskovalci prišli pri njihovem preučevanju.

(a) Značilni poimenovalni motivi

Številni raziskovalci (Titl, 1998; 1999; 2000; 2006; Merku, 1995; 1999; Klemše, 1997; Dapit, 2003; Unuk, 2004; Majdič, 2004; Koletnik, 2004; Škofic, 2004) se lotevajo razlage poimenovalnih motivov. Če povzamem njihove ugotovitve, so najpogostejši med njimi: (1) poimenovanje po oblikah zemeljskega površja oz. reliefu, (2) po mikroklimatskih razmerah, (3) po legi v prostoru, (4) po kamninah, (5) po vodnih pojavih, (6) po značilnostih zemljišča ali značilnostih njihove obdelave, (7) po rastju, (8) po kmetijskih kulturah, (9) po živalih, (10) po naravnih ali antropogenih objektih, (11) po naseljih, (12) po pravnih navadah, (13) po zgodovinskem dogajanju, (14) po lastništvu, (15) po prometu, (16) po parcelaciji itd.

(b) Ponavljanje ledinskih imen, značilna ledinska imena

Eden prvih, ki so se posvečali raziskovanju ledinskih imen pri nas, je bil gotovo Ilešič (1950). V svojem delu *Sistemi zemljiške razdelitve na Slovenskem* je opozoril na povezavo ledinskih imen in posameznih poljskih skupin. Čeprav ledinska imena obravnava zgolj obrobno, pri nekaterih oblikah poljske razdelitve navaja tudi značilna ledinska imena. Tako pri razdelitvi na delce piše: »Osrednje, morda najstarejše in najplodnejše polje se pogosto imenuje *Velike njive* ali *Dolge njive* /.../«. Njive za plotovi sadovnjakov pogosto imenujejo *Ogradi*, *Za ogradi*, *Oplot* in podobno, njive tik za vasjo pa *Zavrtnice* ali *Za vrtmi*. Ostala značilna imena so še: *Devci*, *Delci*, *Male njive*, *Srednje njive*, *Stare njive*, *Široke njive* itd. (Ilešič, 1950, 38). Pri zemljiščih v celkih se pogosto vsa dolina, včasih pa celo gora, če je imel zemljišča tudi tam, imenuje po kmetu, medtem ko se drugod kmetija imenuje po dolini, kjer ima v lasti zemljišča (Ilešič, 1950, 85–86). Za ostale oblike poljske razdelitve Ilešič ne navaja ledinskih imen, kar napeljuje k domnevi, da se značilna imena ne pojavljajo tako pogosto ali pa sploh ne.

Na ponavljanje ledinskih imen opozarja tudi Titl (1998), ki je raziskoval toponime na Krasu in v Istri. V severozahodni Istri je evidentiral 8538 imen (s podvajanjem 8794), od tega 7359 ledinskih in 1179 krajevnih. Pogosto ima več parcel isto ime – v razpravi našteva 4427 parcelnih imen, medtem ko je na območju obdelave registriranih 212672 parcel. Zanimiv je primer k. o. Truške, kjer se pojavlja 524 parcel z imenom Hrib, 95 parcel z imenom Soline, ter k. o. Boršt, kjer je 206 parcel z imenom Martinje čelo.

¹ Med temi so številni posvečajo prav ledinskim imenom.

² Na razliko med zahodno- in srednjeevropskimi sistemi zemljiške razdelitve in posledično na previdnost pri proučevanju agrarne krajine je opozoril Ilešič (1950, 15–16).

(c) Lokalna raba ledinskih imen

Ledinska imena se pojavljajo sicer že v vseh treh historičnih katastrih (Ribnikar, 1982), še pred tem pa tudi v urbarjih in različnih sodnih spisih (Unuk, 2004). Kljub temu je bila njihova raba – in je še vedno, v glavnem omejena na območje domače in morda bližnjih skupnosti. Klemše (2005) piše, da je to je tudi razlog, da imena, razen redkih izjem, niso našla mesta na zemljevidih, namenjenih širokemu krogu uporabnikov. Imena so se ohranjala v glavnem po ustnem izročilu, njihova vloga pa se je spreminjala s časom in načinom rabe prostora. Številna ledinska imena so se ohranila do danes, nekatera so izginila ali se spremenila, nastala so in še nastajajo pa tudi nova. Podobno ugotavlja Unuk (2004, 195), ki piše: »Za razliko od občnih poimenovanj se zemljiška imena³ nanašajo na rabo poimenovanj samo v določeni majhni in relativno zaprti družbeni skupnosti. Gre za sorazmerno zaprto in omejeno komunikacijo med člani take skupnosti, vendar pa za stabilizirano rabo mikrotoponimov oz. zemljiških ali ledinskih imen, tj. časovno stabiliziranost skozi izročilo in stalnosti, ki jo zagotavlja enotni prostor rabe. Ustaljenost rabe je vezana samo na pomembnost poimenovanega (npr. orientacija na zemljišču, zamejenost in izraba zemljišča) /.../«. V nadaljevanju poudarja tudi, da raba poimenovanj izraža socialno pripadnost isti skupnosti, ki jo vežeta skupni življenjski prostor in skupna dejavnost (npr. gospodarska). Opozarja pa tudi na dejstvo, da vsi člani skupnosti ne poznajo vseh imen – pri tem naj bi šlo predvsem za generacijske razlike – mlajši imen ne obvladajo več funkcionalno, kar je v svoji raziskavi ugotovila tudi Škofic (2004), in razlike med spoloma, ki so posledica tradicionalne delitve opravil na moška opravila v gozdu, na polju, na travniku in v vinogradu ter ženska, omejena na omejena na dom in ohišnico oz. specifična opravila, npr. na polju.

(d) Ohranjanje ledinskih imen

Titl opozarja na dejstvo, da se ledinska imena kljub starosti po večini ne spreminjajo: »Nanje ni mogel vplivati in jih spreminjati noben okupator, ki je lahko spreminjal vsa druga imena in priimke, ledinskih pa ne, zato so ostala v glavnem nedotaknjena /.../« (Titl, 2000, 10). Do podobnih ugotovitev je prišel tudi Klemše (1993), ki za ledinska imena v Števerjanu ugotavlja, da so se ohranila skoraj vsa, ki so bila zabeležena pred skoraj 200 leti (čeprav takrat zapisana v italijanski ali nemški obliki). Koloini (1991) za okolico Vipavskega Križa piše, da so ledinska imena celo bolj stalna od hišnih imen, ki so včasih z novim lastnikom dobila tudi novo ime.

Za razliko od ostalih raziskovalcev pa Merku (1995) trdi, da naj bi mikrotoponimi, med njimi še posebej le-

dinska imena, z izjemo nekaterih, imeli »kratko življenje«. To naj bi veljalo predvsem za tiste, ki so sestavljeni iz svojilnih pridevnikov.

(e) Imena pogosto niso zapisana na kartah, prenašajo se z ustnim izročilom

Večina ledinskih imen je na voljo le na osnovi ustnih pričevanj. To so v svojih raziskavah ugotovili Unuk (2004), Klemše (1997, 2005), Koletnik (2004) in Dapit (2003). Škofic (2004) pa pri tem opozarja celo na dejstvo, da so nekatera imena, ki so zapisana na zemljevidih zapisana napačno, nepopolno ali celo na nepravilnih mestih.

RAZISKAVA**Izhodišča**

Raziskava ledinskih imen na območju katastrskih občin Juršče, Palčje, Zagorje in Parje je bila zastavljena kot celostna analiza ledinskih imen, s katero sem želela najprej preveriti, ali ledinska imena tudi na omenjenem območju izkazujejo vse tiste značilnosti, o katerih pišejo zgoraj omenjeni raziskovalci. To je:

- (a) Kateri poimenovalni motivi se pojavljajo?
- (b) Ali se tudi na tem območju pojavljajo ledinska imena, značilna za razdelitev polj v delce⁴, o čemer piše llešič?

Glavni namen raziskave pa je bil preveriti, kako se imena »vedejo« v prostoru in času. Pri tem bom skušala raziskati predvsem:

- (c) Ali sta raba in poznavanje ledinskih imen vezana na posamezno lokalno skupnost? Ali se v sosednjih lokalnih skupnostih pojavljajo enaka ledinska imena?
- (d) Kako so se ledinska imena ohranjala oz. spreminjala v zadnjih 200 letih na območju, kjer smo pričrta izrazitim spremembam lastništva, načina in intenzitete gospodarjenja (ter posledično površinskega pokrova), pa tudi družbenim in političnim spremembam – med drugim so se na tem območju v obdobju od nastanka franciscejskega katastra zvrstili kar trije uradni jeziki – nemški, italijanski in slovenski⁵.

Kot je bilo že uvodoma omenjeno, so v nadaljevanju predstavljeni rezultati del širše raziskave, katere glavni namen je preveriti možnost aplikacije ledinskih imen upravljavsko in načrtovalsko prakso. To pa je seveda nemogoče brez podrobnega poznavanja njihovih lastnosti, ki so predmet predstavljene raziskave.

3 Unuk za ledinska imena uporablja izraz zemljiška imena.

4 Za območje obdelave je namreč značilna razdelitev na delce.

5 Območje obdelave je v zadnjih 100 letih spadalo pod tri oz. štiri različne države: Avstro-Ogrsko monarhijo do 1918, Republiko Italijo med leti 1918 in 1945 ter bilo po 2. sv. vojni spet dodeljeno Jugoslaviji in kasneje prešlo v Slovenijo. Različne države pa pomenijo tudi različne uradne jezike, kar ima lahko nedvomno velik vpliv na poimenovanje.

Za zbiranje ledinskih imen sem uporabila štiri različne vire – dva zgodovinska in dva sodobna:

- zapisnik zemljiških parcel franciscejskega katastra oz. t. im. *Protokoll der Grundparzellen der Gemeinde ...*,
- kartografski del franciscejskega katastra – pri pregledu obeh virov sem namreč ugotovila, da se na obeh virih ne pojavljajo popolnoma enaka imena,
- temeljni topografski načrt (v nadaljevanju TTN) v merilu 1 : 5.000 ter
- lokalne informatorje – povečini lokalne prebivalce, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in dobro poznajo prostor. Zadnji vir sem uporabila tudi za preverjanje hipoteze, da ledinska imena v večini primerov niso zapisana na kartah. V raziskavi predpostavljam, da bodo imena, zbrana s pomočjo lokalnih informatorjev številčnejša od tistih, ki so zapisana na temeljnem topografskem načrtu.

Metoda dela

V prvem koraku sem zbrala imena⁶ s pomočjo vseh štirih zgoraj omenjenih virov. Območje obdelave obsega štiri katastrske občine, ki ležijo v jugovzhodnem delu občine Pivka.

Imena sem zapisala v enaki obliki kot na viru, s katerega so bila zajeta. V primeru četrtega, ustnega vira sem imena zapisala v poknjženi obliki.

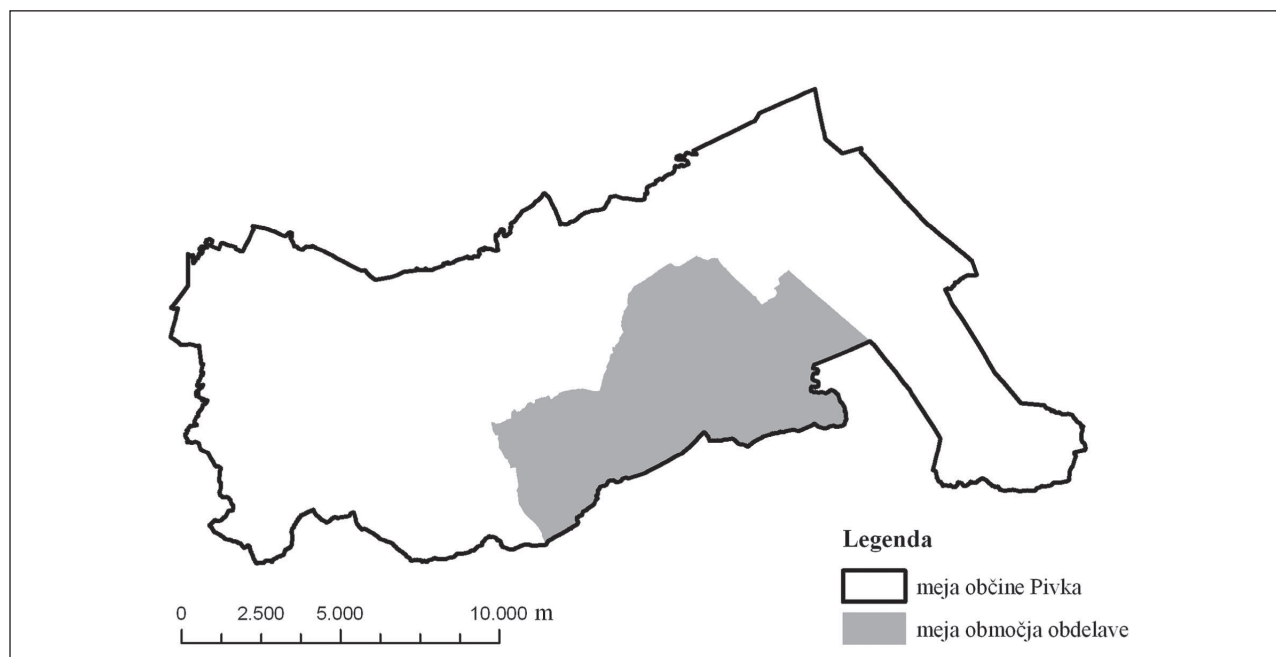
Sledila je analiza ledinskih imen. Meje katastrskih občin na Franciscejskem katastru se ujemajo z današnjimi mejami katastrskih občin v treh od štirih primerov. Katastrska občina Juršče (na franciscejskem katastru *Jursitsch*) je danes večja, kot je bila v 19. stoletju. Njen skrajni vzhodni (povečini gozdni) predel, v obdobju, ko je bil izdelan Franciscejski kataster, to je, v 20. letih 19. stoletja, ni spadal pod to katastrsko občino. Zaradi lažje primerjave sem iz nadaljnje analize izpustila imena, ki se pojavljajo na območju, ki ga ne pokrivajo vsi viri.

Rezultati

(a) Poimenovalni motivi

Na območju obdelave se pojavljajo skoraj vsi poimenovalni motivi, o katerih pišejo v predhodnih poglavjih omenjeni raziskovalci ledinskih imen. Večina ledinskih imen je vzeta prav iz opisov fizičnega sveta. Tako zasledimo poimenovanja po:

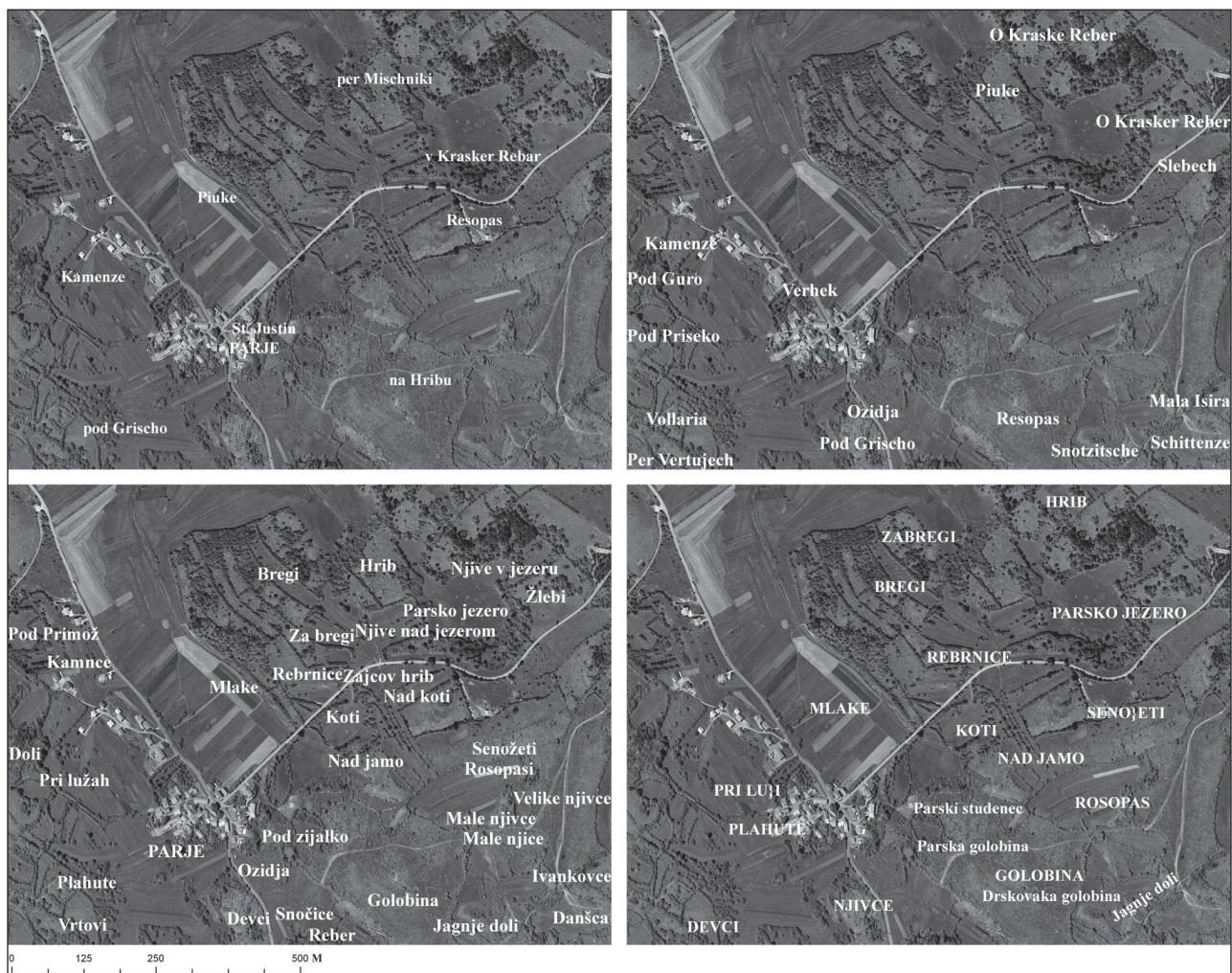
- oblikah zemeljskega površja in reliefu: *Breg, Pod Bregi, Za Bregi, Dol, Doli, Veliki Dol, Jagnje Doli, Dolina, Doline, Cerkvena dolina, Ježinova dolina, Ra-*

Sl. 1: Območje obdelave (Meje občin, Digitalni katastrski načrti k.o. Juršče, Palče, Parje in Zagorje; GURS).

Fig. 1: Area under consideration (Meje občin, Digitalni katastrski načrti (Municipalities' borders, Digital Cadastral Map) k.o. Juršče, Palče, Parje and Zagorje; GURS).

6 Poleg ledinskih imen so bila zapisana tudi imena krajev, antropogenih objektov (npr. cerkva) ter vodnih pojavov, izpuščena pa so bila imena nekaterih cest in poti, ki se pojavljajo na grafičnem delu franciscejskega katastra in označujejo smer ceste (npr. von Fiume nach Laibach).

**Sl. 2: Ledinska imena, zbrana s pomočjo štirih virov (detajlni prikaz): kartografskega delu franciscejskega katastra (zgoraj levo), zapisnika zemljiških parcel franciscejskega katastra (zgoraj desno), lokalnih informatorjev (spodaj levo) in temeljnega topografskega načrta (spodaj desno) (DOF D213361A, D213461, D214361, D214461; GURS).
Fig. 2: Field names collected by means of four sources (detailed presentation): cartographic part of the 'Franciscan cadastre' (top left), record of land parcels in the 'Franciscan cadastre' (top right), local informants (bottom left) and Basic Topographic Plan (bottom right) (DOF D213361A, D213461, D214361, D214461; GURS).**

- van, Hrib, Zajcov hrib, Pod Hribom, Reber, Rebrnice, Žleb, Žlebi, Gora, Vrhki, Gorica, Klančiči;
- mikroklimatskih razmerah: Mrzla jama, Mrzli doli;
- legi v prostoru: Pod Hribom, Za vrti, Pod Borštom, Za Hrbtcem, Lazi vrh Korena, Nad Novakovo hišo, Vrh Boršta, Med zidovi, Kot, Nad Koti;
- vodnih pojavih: Jezero, Ribnik, Mlačica, Mlaka, Novčkova mlaka, Lokev, Lokavnik, Loke, Stara lokev, Lokvica, Pri lužah;
- značilnostih obdelave: Prekopnice, Zevniki, Presadniki;
- značilnostih nekdanje rabe zemljišč: Zgon, Staje, Počivališče, Solne;
- rastju: Robidnice, Robidne meje, Pri lipah, Lipovka, Podlipje, Pulinove hoje, Pod hruško, Drenovke;

- kmetijskih kulturah: Koromačnice, Zevniki;
- živalih: Čukovke, Medvedji dol, Kačji dol, Volarija, Jazbine;
- naravnih in antropogenih objektih: Matijeva jama, Bele stene, pri Sv. Marjeti, Staje;
- naselijh: Zagorska reber, Parska golobina, Drskovško jezero, Njive proti Knežaku, Jurški tali, Trnske gmajne;
- lastništvu: Agatna meja, Ježinova dolina, Korenova dolina, Marendov vrt, Picove solne, Filajeva meja.

(b) Značilna ledinska imena

Prav tako se na analiziranem območju pojavljajo ledinska imena, o katerih Ilesič piše, da so značilna za poljsko razdelitev na delce. To so: Dolge njive, Velike

njive, Male njive, Široke njive, Srednje njive, Ogradi, Za Ogradi, Za vrti, Devci, Devci pred gozdom, Devci pod korom, Devci pri Sv. Pavlu, Devci proti Knežaku, Devci v Pivščah, itd.

(c) Ponavljanje in lokalna raba ledinskih imen

Med intervjuji s posameznimi informatorji sem ugotovila, da povečini zelo dobro poznajo ledinska imena na območju svoje lokalne skupnosti oz. znotraj meja vaškega zemljišča. To gre verjetno pripisati dejstvu, da je lastništvo parcel posamezne kmetije razdrobljeno na posamezne poljske skupine – vsaka kmetija ima tako v lasti parcele po skoraj celotnem vaškem zemljišču. Nasprotno pa ledinskih imen, ki opisujejo zemljišča sosednjih vasi, informatorji povečini niso poznali oz. so poznali samo nekatera.

Čeprav se nekatera ledinska imena ponavljajo, zaradi njihove lokalne rabe ne prihaja do nesporazumov pri komunikaciji znotraj članov posamezne skupnosti. Na območju štirih katastrskih občin je bilo s pomočjo lokalnih informatorjev⁷ zbranih 306 toponimov – od tega 295 ledinskih imen, 6 krajevnih imen (od teh se eno ime pojavlja v dveh k. o.) in 4 imena cerkva. Pri tem je treba poudariti, da število 295 ne predstavlja nujno vseh imen, ki so dejansko v rabi. Zaradi njihove hierarhične strukture ima pogosto tudi vsaka parcela svoje ime, ki je običajno sestavljeno iz imena poljske skupine in svojilnega pridevnika. Vendar ta imena na kartografskih virih niso zapisana, medtem ko jih lokalni informatorji dokaj dobro poznajo in uporabljajo za natančnejšo identifikacijo posameznega zemljišča (npr. *Pulinov Konc, Krajgarjevo jezero, Cerkevno jezero, Steletova Primožca, Jurjeva meja*, itd.). Za potrebe raziskave sem zbrala ledinska

imena, ki označujejo posamezne poljske oz. gozdne skupine. Od 295 ledinskih imen se jih kar 25 pojavlja v vsaj dveh katastrskih občinah v popolnoma enaki obliki⁸ – ledinsko ime *Senožet* kar v vseh štirih k. o., imena *Doline*, *Zevnik(i)* in *Žleb(i)* pa v treh k. o. Kar 20 ledinskih imen se pojavlja v popolnoma enaki obliki v dveh k. o.: *Bregi, Boršt, Cerkvenica, Dol(i), Devci, Golobina, Gradišče, Grmada, Hrib, Pod Hribom, Klančič(i), Kot, Loka/Loke, Plahute/Plehute, Plešivec/Plešivica, Kraška reber/Kraške rebri, Rebrnice, Ulovka/Ulovke, Vrtovi* in *Za vrti*. Poleg omenjenih imen, so še številčnejša tista, ki v različnih k. o. ne nastopajo v popolnoma enaki obliki, pač pa je ime običajno sestavljeno iz samostalniškega jedra, ki tudi nastopa kot samostojen toponim in se pojavlja v več k. o., temu pa je najpogosteje dodan pridevniški prilastek, v nekaj primerih pa tudi desno predložnozvezno dopolnilo. Takšna imena so: (1) *Dol: Veliki doli, Jagnje doli, Mrzli doli, Mali kačji dol, Veliki kačji dol, Medvedji dol*; (2) *Devci: Devci pred gozdom, Devci pod korom, Devci pri Sv. Pavlu, Devci Rešelke, Devci v Drskovšem jezeru, Devci v pivščah, Dovci*; (3) *Dolina: Cerkevna dolina, Ježinova dolina, Pirčja dolina, Dolga dolina, Frictove doline*; ter (4) *Senožet: Cunarjeva senožet, Štancleva senožet, Penkcova senožet, Sajeva senožet, Klenske senožeti in Palške senožeti*. Poleg teh so številna tudi imena, katerim so osnova samostalniki, ki se samostojno ne pojavljajo kot toponimi. Najpogostejši so: (1) vrt, ki se pojavlja kar v 16 imenih: *Križni vrti, Maslovi vrti, Pulinovi vrti, Ravni vrti, Za vrti (v dveh k. o.), Vrtovi (v dveh k. o.), Vrtovi na Volariji, Drgašev vrt, Macov vrt, Srednji vrti, Vrtovi pod Klančičem, Vrtovi pri debelem kamnu, Birtov vrt, Marendov vrt, Mali vrti, Veliki vrti*; (2) njiva, ki se pojavlja v 13 imenih: *Male njivce, Velike njivce, Njive*

Tabela 1: Ledinska imena, zbrana s pomočjo štirih različnih virov in pogostost njihovega ponavljanja.

Table 1: Field names collected by means of four sources and the frequency of their occurrence.

k. o.	informatorji	TTN	franciscejski kataster – opisni del	franciscejski kataster – zemljevid	različnih toponimov skupaj	pogostost pojavljanja toponimov			
						enkrat	dvakrat	trikrat	štirikrat
Juršče	40	23	9	46	89	68	14	4	3
Palčje	103	89	15	70	179	98	68	9	4
Parje	92	72	20	55	147	86	45	4	12
Zagorje	71	56	27	77	154	102	34	11	7
skupaj	306	240	71	248	569	354	161	28	26

⁷ V nadaljevanju je interpretiran ta vir, saj se je izkazal za najpopolnejšega.

⁸ Pri tem so bila upoštevana tudi imena, ki se v eni ko pojavljajo v edninski, v drugi pa v množinski obliki (primer: *Dol/Doli, Senožet/Senožeti*).

Tabela 2: Oblike zapisa ledinskih imen na vseh štirih virih – nekaj primerov.

Table 2: Forms of field name records in all four sources – a few cases.

k. o.	informatorji	TTN	franciscejski kataster – opisni del	franciscejski kataster – zemljevid
Juršče	/	/	Per Borsti	Per Borsti
Juršče	Klančič	Klančič	/	Klanzhez
Juršče	Kršičevcevec	Kršičevcevec	Krasizouz	Kraschizovatz
Juršče	Plenkuni	Plenkun	/	Plankaini
Juršče	Štajnrjihov laz	Štrajhov laz	/	/
Juršče	Ulovke	Ulovka	Ulake	Ulake
Palčje	/	/	Jessernize	Iesernische
Palčje	Jaklovka	/	Jaklouka	Iakluka
Palčje	Jerusi	Jerusi	/	Ieruse
Palčje	Jezerščak	Jezerščak	/	Iesertschak
Palčje	Krištanca	Krištanca	/	Kristanza
Palčje	Plešivica	/	/	Plisiviza
Palčje	Pod Hribom	Pod Hribom	Pod Hribom	Pod Hribom
Palčje	Primožca	Primožca	Primasche	Primasche
Palčje	Seljivec	Seljivec	/	Seleuz
Palčje	Sušjak	Sušjak	/	Sisiak
Palčje	Škrnjaki	Škrnjaki	/	Schrinak
Palčje	Vrh Boršta	Vrh Boršta	/	Verch Borsta
Parje	Kamence	Kamence	Kamenze	Kamenze
Parje	Kraške rebri	Kraške rebri	O Kraske Reber	o Krasker Rebar
Parje	Lokavščice	Lokavščice	Lokauza	Lokauze
Parje	Malo (drskovško ¹) jezero	Malo drskovško jezero	Mala Isira	mala Isira
Parje	Pod grižo	/	Pod Grischo	pod Grischo
Parje	Prašnice	Prašnice	Prasenza	Prasenza
Parje	Rosopasi	Rosopas	Resopas	Resopas
Parje	Snočice	Snočice	Snotzhizhe	Snozhide
Parje	Topelca	Topelca	Tupelza	Tupelzo
Parje	Žlebi	Žlebi	/	Schlebi
Zagorje	/	Draga	Draga	Draga
Zagorje	Boršt	Boršt	/	Borsta
Zagorje	Dolnje Pivke	/	Dolni Piuke	Dolni Piuke
Zagorje	Gradišče	Gradišče	Gradische	Gradischtsche
Zagorje	Grmada	Grmada	/	Gromada
Zagorje	Lokavnik	/	Lokaunik	Lokaunik
Zagorje	Malo (zagorsko ²) jezero	Malo zagorsko jezero	Mali Isero	Mali Isero
Zagorje	Njivice	Njivice	Nivize	Nivize
Zagorje	Podlaz	/	Pod Lasam	Pod Lasam
Zagorje	Prekopnice	Prekopnice	Prekopenze	Prekopeze
Zagorje	Škrlevci	Škrlevci	/	Skerljevizih
Zagorje	Zadovc	Zadolc	Sa Douzam	Sadouzam
Zagorje	Zevniki	Zelniki	Selnike	Selnike

9 Kadar gre za sporazumevanje med domačini se uporabljata le imeni Malo jezero in Veliko jezero, brez pridevnika drskovško. Slednjega uporabljajo po potrebi le pri komunikaciji s člani sosednjih vasi, da natančneje opredelijo poimenovano lokacijo.

10 Glej opombo 9.

nad jezerom, Njive v jezeru, Njive v malem jezeru, Njive za Jerinovo hišo, Široke njive, Dolge njive, Male njive, Njive pri Sv. Pavlu, Njive proti Knežaku, Njivice, Dolenje njive; in (3) jezero, ki se pojavlja v 11 imenih: Med jezera, Malo (drskovško) jezero, Veliko (drskovško) jezero, Parsko jezero, Malo (zagorsko) jezero, Veliko (zagorsko) jezero, Mala jezera, Velika jezera, Palško jezero, Nad jezerom, Jezerca.

Glede na to, da je velika večina ledinskih imen vzeti iz opisov fizičnega sveta in pa dejstvo, da se nekatera imena pojavljajo v različnih k. o., navaja k domnevi, da ta imena opisujejo prostore s podobnimi fizičnimi značilnostmi – npr. reliefom, rabo, lego, parcelacijo, itd. Enako bi lahko veljalo za ledinska imena, značilna za zemljiško rezdelitev na delce. Vendar so to le predpostavke, ki bi jih bilo treba preveriti s primerjavo prostorskih značilnosti območij, ki jih posamezna ledinska imena opisujejo.

(d) Ledinska imena od začetka 19. stol. do danes

Na območju štirih k. o. sem s pomočjo vseh štirih virov zbrala 569 različnih toponimov (Tabela 1): 89 v k. o. Juršče, 179 v k. o. Palčje, 147 v k. o. Parje in 154 v k. o. Zagorje. Pri tem je treba poudariti, da so zapisi toponimov na posameznih virih zelo različni. Na obeh dokumentih franciscejskega katastra so toponimi zapisani v ponemčeni obliki, pogosto pa se celo zapisa istega toponima na obeh dokumentih franciscejskega katastra razlikujeta. Npr. ledinsko ime *Pod grižo* je zapisano kot *Pod Grischo*, ledinsko ime *Snočice* kot *Snotzhizhe* oz. *Snozhize*, *Topelca* pa kot *Tupelza* oz. *Tupelzo*. V vseh omenjenih primerih je bilo kljub različnemu zapisu upoštevano, da se isto ime pojavlja na vseh virih. Nekaj primerov je navedenih v Tabeli 2.

Največ toponimov, kar 306 je bilo zbranih s pomočjo lokalnih informatorjev, 248 jih je zapisanih na kartografskem delu franciscejskega katastra, 240 na TTN in le 71 v opisnem delu franciscejskega katastra. Slednje je verjetno posledica dejstva, da v opisnem delu franciscejskega katastra na številnih polah ledinska imena niso zapisana.

Večina izmed zbranih toponimov – 354, se pojavlja le na enem izmed virov. 161 toponimov se istočasno pojavlja na dveh virih, 28 na treh in 26 na vseh štirih virih. Nekateri toponimi tako izkazujejo trajno prisotnost v prostoru – to lahko trdimo za vse tiste, ki se pojavljajo vsaj na enem historičnem in na enem sodobnem viru. Takih toponimov je 62 – poleg 54 toponimov, ki se pojavljajo na treh oz. štirih virih, najdemo še 8 takih, ki se pojavljajo na dveh, od tega na enem sodobnem in na enem historičnem.

RAZPRAVA

Rezultati raziskave so pokazali, da imajo ledinska imena na izbranem območju lastnosti, o katerih pišejo tudi številni drugi raziskovalci, ki so se lotili njihove

obravnave. Med temi velja v prvi vrsti omeniti značilne poimenovalne motive, ki izhajajo iz opisov reliefa, rastja, živalstva, pa tudi gospodarskih in družbenih razmer, kamor lahko štejemo poimenovanja po značilnostih obdelave, kmetijskih kulturah in lastništvu.

Pestrost razgibanega kraškega sveta je narekovala drobno členjeno parcelno strukturiranost, skromne naravne razmere pa potrebo po poimenovanju tudi najmanjših delov obdelovalnega sveta. Ker so poimenovalni motivi najpogosteje vzeti prav iz opisov fizičnega okolja, je pričakovati, da se znotraj posameznih lokalnih skupnosti pojavljajo enaka imena. Med najpogostejšimi poimenovalnimi motivi so prav reliefne oblike. Tako številna ledinska imena izhajajo iz opisov reliefnih in geomorfoloških pojavov, kot so: breg, dol, dolina, golobina, gora, gorica, hrib, jama, klanec, kucelj, podmol, ravan, reber, žleb. Ker gre za površje, prepredeno s presihajočimi jezeri, so pogosta tudi ledinska imena, ki vsebujejo ta termin, med drugimi pa ledinska imena pogosto vsebujejo tudi termine: boršt, devci, gmajna, griža, meja, mlačka, njiva, senožet, vrt, itd. Dejstvo, da so imena v rabi znotraj posamezne relativno zaprte družbene skupnosti pa onemogoča, da bi pri medsebojni komunikaciji prišlo do nesporazumov.

Na obravnavanem območju lahko v obdobju zadnjih 200 let (od nastanka franciscejskega katastra do danes) na eni strani sledimo tako spremembam fizične krajine, ki se odraža predvsem v zatavljanju in zaraščanju, kot tudi političnim in družbenim spremembam: naj omenim le zemljiško odvezo, gospodarjenje na skupnih vaških gmajnah, razdelitev le-teh in kasneje njihovo poddržavljenje, pa ponovna vrnitev v zasebno lastništvo. Nena zadnje je obravnavano območje v tem obdobju spadalo pod štiri različne države – Avstro-Ogrsko, Italijo, Jugoslavijo in Slovenijo, posledično pa so se zamenjali trije uradni jeziki – nemški, italijanski in slovenski. Kljub temu lahko opazimo, da se posamezne strukture v prostoru – obenem pa tudi v načinu, kako ta prostor zaznavajo prebivalci, ohranjajo. Pri tem gre v prvi vrsti za značilno poljsko razdelitev, ki se od časa nastanka franciscejskega katastra praktično ni spremenila. Posledično so se ohranila tudi številna ledinska imena – celo na območjih, kjer se je raba korenito spremenila. Nekdanje *gmajne*, *laze* in *senožeti* v večini primerov prerašča gozd, *njive*, *vrtovi* in *zevniki* so danes travniki, medtem ko na *zgonih* ni več nikakršnega sledu o zganjanju živine.

Čeprav se le slaba petina (natančneje 62 od 354) imen pojavlja hkrati na vsaj enem historičnem in enem sodobnem viru, lahko trdimo, da ledinska imena izkazujejo kontinuirano prisotnost v prostoru. Ponovno je treba poudariti, da sem upoštevala le toponime, ki se pojavljajo na vseh virih v enaki obliki. Če bi upoštevala še toponime, katerih zapisi se na posameznih virih nekoliko razlikujejo (npr. *Krase/Krase* – *Na Krassi/Na Krafsi* ali *Ločice* – *Pod Losizo* – *Per losizi*), bi bil ta seštevek znatno večji. Glede na to, da informatorji poznajo več imen, kot jih je zapisanih na TTN, lahko sklepamo, da

tudi v obdobju, ko je nastajal franciscejski kataster, niso bila zapisana vsa imena, ki so jih v tistem času uporabljali lokalni prebivalci za poimenovanje zemljišč – nenazadnje so bili prebivalci v tistem obdobju veliko bolj odvisni od svojih zemljišč in na njih pridelane hrane, zemljišča so bila intenzivneje obdelana, človekova prisotnost v kmetijskem prostoru pa veliko pogostejša kot danes. Prav tako so številčnejša imena, zapisana na kartografskem, ko tista na opisnem delu katastra. Iz tega lahko sklepamo, da bi bilo v primeru popolnejših zapisov na franciscejskem katastru, število toponimov, ki so v rabi že od tistega obdobja, večje.

Vse zgoraj zapisane ugotovitve na eni strani odkrivajo le droben delček v mozaiku ledinskih imen, s katerimi je preprejena in neločljivo povezana kulturna krajina, vendar nam obenem ponujajo izziv za nadaljnje proučevanje odnosa med kulturno krajino in poimenovanjem njenih najmanjših delov.

SKLEP

Ledinska imena skupaj s poimenovanimi območji odkrivajo vpogled v človekovo konceptualno organiza-

cijo krajine, predvsem prostora, namenjenega kmetijski proizvodnji. Utilitarna nuja, ki je bila povod za – bolj ali manj pravično – razdelitev obdelovalnega sveta in racionalno organizacijo kmetijske proizvodnje, je v večini primerov usmerjala tudi njegovo poimenovanje. Človek, ki je intenzivno gospodaril s prostorom, je tega tudi podrobno poznal, zato ne preseneča dejstvo, da so bili zgledi za številna imena vzeti prav iz značilnosti poimenovanih območij ali njihove neposredne bližine. Raba v majhni in relativno zaprti družbeni skupnosti ter povezanost s samim kmetijsko-proizvodnim procesom pa omogoča, da se imena v prostoru ohranjajo tudi skozi dolga časovna obdobja. Mesto, ki ga zasedajo ledinska imena, je namreč nekje med fizičnim in zaznavnim, med persistentnim in spreminjajočim se. Kot taka so ledinska imena lahko vir številnih informacij o preteklem razvoju krajine.

Ali so lahko ledinska imena in z njimi povezana organizacija prostora lahko tudi vir informacij za prihodnje urejanje krajine? Iskanje odgovora na to vprašanje pa gotovo zahteva podrobnejšo raziskavo tako prostorske pojavnosti, kot tudi človekovega razumevanja in interpretacije ledinskih imen.

FIELD NAMES IN SPACE AND TIME

Nadja PENKO SEIDL

University of Ljubljana, Biotechnical faculty, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, Slovenia
e-mail: nadja.penko@bf.uni-lj.si

SUMMARY

Field names are one of the basic components of a cultural landscape. The attitude of people toward space is recorded in these names which are the subject matter of research in numerous scientific disciplines which approach the study of field names from different aspects.

The purpose of this study was to gain as comprehensive as possible an insight into field names in the selected area under consideration: cadastral communities Juršče, Palčje, Parje and Zagorje in the municipality of Pivka. The first part of the research involved the examination of numerous sources dealing with field names – as well as toponyms in general – from a number of very different aspects. On the basis of the findings presented in these research studies, the basic hypotheses were formed which were subsequently verified by a specific research study: (a) there are characteristic naming motifs for field names, most frequently taken from descriptions of the physical world, (b) these names are usually associated with the land division system in within which characteristic field names also appear, (c) as the names are in use within small and relatively closed communities, their repetition does not cause any misunderstandings in communication, (d) field names exhibit a permanent presence in space - they are still preserved in areas where the physical appearance of the landscape is changing. The main focus of this study was placed on verifying the behaviour of field names over space and time, i.e., what are the features of their spatial distribution and how have the names been preserved and/or changed over time.

The research method used consisted of three basic steps: (1) to review the existing research studies in order to form hypotheses, (2) to collect field names, and (3) to conduct a comparative analysis of these field names. Field names were collected with the aid of four different sources: the graphic and the textual part of the 'Franciscejski kataster' (Land Cadastre of Franz II), the Basic Topographic Plan, and local informants. The names collected were used as the basis for a comparative analysis of names by means of which I wished to verify my initially defined hypotheses.

(a) The majority of naming motifs listed by researchers mentioned in the introduction appear in the area under consideration. (b) Also appearing are field names characteristic for land distribution into particles. (c) The same field

names appear within neighbouring local communities – in four cadastral communities I collected (with the aid of local informants) 306 toponyms, 295 of which were field names, with as many as 25 of them appearing in at least two cadastral communities in identical form: one of these names appears in all four cadastral communities, three names in two communities and 20 names in two cadastral communities. (d) Two historical and two contemporary sources provided insight into the historical dynamics of field names. Using all four sources, 569 different toponyms were collected. The majority of these toponyms – as many as 354 – appear in only one of the sources, 161 in two sources, 28 in three, and 26 names appear in all four sources. As many as 62 toponyms appear simultaneously in at least one historical and one contemporary source – even in areas where land use and the appearance of landscape changed significantly during the period of study. We can state that field names exhibit a considerably permanent presence in space even in cases when we can follow changes in the physical features of the landscape, cultivation technologies, as well as large-scale social changes including changes of official languages, social order and ownership.

Key words: geographical name, toponym, field name, cultural landscape

VIRI IN LITERATURA

ARS, AS 176, ZZPKO – Arhiv republike Slovenije (ARS), AS 176 – Franciscejski kataster za Kranjsko, Zapisnik zemljiških parcel katastrskih občin (ZZPKO): Juršče (A065), Palčje (A118), Parje (A119), Zagorje (A151) – v originalu: Protokoll der Grudnparcellen der Gemeinde: Jursitsch (A065), Paltschie (A118), Parie (A119), Sagurie (A151).

ARS, AS 176, KG – ARS, AS 176 – Franciscejski kataster za Kranjsko, Kartografsko gradivo (KG): A119A01, A119A02, A119A03, A119A04, A119A05, A118A01, A118A02, A118A03, A118A04, A118A05, A118A06, A118A07, A118A08, A118A09, A118A10, A118A11, A151A01, A151A03, A151A04, A151A05, A151A06, A151A07, A151A08; http://sigov3.sigov.si/cgi-bin/htq/cgi/arhiv/enos_isk_kat.htm (24. 1. 2008).

Bajec, A. (ur.) (1994): Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.

Čop, D. (2002): Gorska, terenska (ledinska) in vodna imena v Sloveniji. Jezikoslovni zapiski 8, 2, 93–108.

DOF – Digitalni ortofoto načrti (DOF), Listi D212561, D212661, D212761, D212861, D213361A, D213461, D213561, D213661, D213761, D213861, D214361, D214461, D214561, D214661, D214761, D214861, D220361, D220461. Ljubljana, Geodetska uprava Republike Slovenije. [Http://www.gu.gov.si](http://www.gu.gov.si).

Furlan, M., Gložančev, A., Šivic-Dular, A. (2000): Pravopisna ustreznost zapisa lastnoimenskega gradiva v registru zemljepisnih imen in registru prostorskih enot. Geografski vestnik. 72-I, 73–86.

Ilešič, S. (1950): Sistemi poljske razdelitve na Slovenskem. Ljubljana, Inštitut za geografijo.

Juvančič, M. (2000): Geodezija za gozdarje in krajinske arhitekte. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Kadmon, N. (2000): Toponymy. The Lore, Laws and Language of Geographical Names. New York, Vintage Press.

Kladnik, D. (1999): Leksikon geografije podeželja. Ljubljana, Inštitut za geografijo.

Klemše, V. (1993): Krajevna, ledinska in vodna imena v Števerjanu. Gorica, Slovensko planinsko društvo v Gorici.

Klemše, V. (1997): S Poklona do Toplice: Krajevna, ledinska, vodna in druga imena v Štmaru, Pevmi in na Oslavju. Gorica, Kulturno društvo Sabotin, Rajonski svet za Pevmo, Oslavje in Štmarker.

Klemše, V. (2005): Lucinis Podgora Štandrež: Krajevna, ledinska, vodna in druga imena v katastrskih listinah. Gorica, Rajonski sveti za Podgoro, Ločnik, Štandrež s prispevkom Fundacije Goriške hranilnice.

Koloini, B. (1991): Toponimi – substrat spominjanja. Primorska srečanja, 23, 621–623.

Lynch, K. (1972): What Time Is This Place? Boston, MIT Press.

Marušič, B. (1999): O krajevnem imenoslovju romansko-slovanskega jezikovnega stičišča. Vilfanov zbornik. Pravo – zgodovina – narod (posebni odtis). Ljubljana, ZRC SAZU, 531–538.

Matas, M. (2001): Toponimija dijela Splitske zagore. Hrvatski geografski glasnik, 63, 121–142.

Meje občin. Ljubljana, Geodetska uprava Republike Slovenije. [Http://www.gu.gov.si](http://www.gu.gov.si).

Merkur, P. (1995): Toponomastika občine Zgonik. Gorica, Občina Zgonik.

Relph, E. (1976): Place and placelessness. London, Pion Limited.

Ribnikar, P. (1982): Zemljiški kataster kot vir za zgodovino. Zgodovinski časopis 36, 4, 321–337.

Snoj, M. (2009): Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen. Ljubljana, Modrijan - Založba ZRC SAZU.

Šekli, M. (2008): Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici. Ljubljana, Založba ZRC SAZU.

Škofic, J. (2004): Zemljepisna lastna imena na Dobravah med dolinama Lipnice in Save. V: Jesenšek, M. (ur.): Besednoslovne lastnosti slovenskega jezika. Slovenska zemljepisna imena. Ljubljana - Pišece, Slavistično društvo Slovenije - Društvo Pleteršnikova domačija, 60–73.

Štih, P. (2001): Ozemlje Slovenije v zgodnjem srednjem veku. Osnovne poteze zgodovinskega razvoja od začetka 6. do konca 9. stoletja. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino.

Temeljni topografski načrti. (Merilo 1 : 5000.) Pivka 25, 33, 34, 35, 36, 37–47, 43, 44, 45, 46; Ilirska Bistrica 3, 4. Ljubljana, Geodetska uprava Republike Slovenije. [Http://gu.gov.si](http://gu.gov.si).

Tilley, C. (1994): *A Phenomenology of Landscape.* Oxford - Providence, Berg Publishers.

Titl, J. (1998): Geografska imena v severozahodni Istri. Koper, Založba Annales.

Titl, J. (2000): Toponimi Koprškega primorja in njegovega zaledja. Koper, Založba Annales.

Unuk, D. (2004): Zemljiška imena v Črešnovi grabi in Strmcu (Stoperce v Halozah). V: Jesenšek, M. (ur.): Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika. Slovenska zemljepisna imena. Ljubljana - Pišece, Slavistično društvo Slovenije - Društvo Pleteršnikova domačija, 194–201.

Azaryahu, M., Golan, A. (2001): (Re)naming the landscape: The formation of the Hebrew map of Israel 1949–1960. *Journal of Historical Geography*, 27, 2, 178–195.

Basso, K. (1996): *Wisdom Sits in Places: Landscape and language among the Western Apache.* Albuquerque, University of New Mexico.

Bezljaj, F. (1956): Slovenska vodna imena I. Ljubljana, SAZU.

Condera, M., Vassere, S., Neff, C., Meurer, M., Krebs, P. (2007): Using toponymy to reconstruct past land use: a case study of 'brüsáda' (burn) in southern Switzerland. *Journal of Historical Geography*, 33, 4, 729–748.

Dapit, R. (2003): Krajevna imena vzhodne Rezije v luči materialnega in duhovnega izročila. Doktorska disertacija. Ljubljana, Filozofska fakulteta.

Field, J. (1993): *A History of English Field-Names.* New York, Addison Wesley Longman.

Herman, RDK (1999): The Aloha State: Place Names and the Anti-conquest of Hawai'i. *Annals of the Association of American Geographers*, 89, 1, 76–102.

Jett, S. (1997): Place-Naming, Environment and Perception among the Canyon de Chelly Navajo of Arizona. *Professional Geographer*, 49, 4, 481–493.

Južnič, S. (1993): Identiteta. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.

Koletnik, M. (2004): Ledinska imena v Rogašovcih. V: Jesenšek, M. (ur.): Besedoslovne lastnosti slovenskega

jezika. Slovenska zemljepisna imena. Ljubljana - Pišece, Slavistično društvo Slovenije - Društvo Pleteršnikova domačija, 181–193.

Majdič, V. (2004): Ledinska imena zahodnega dela občine Šentjur pri Celju V: Jesenšek, M. (ur.): Besedoslovne lastnosti slovenskega jezika. Slovenska zemljepisna imena. Ljubljana - Pišece, Slavistično društvo Slovenije - Društvo Pleteršnikova domačija, 163–169.

Merku, P. (1999): Krajevna imena v občini Zgonik. V: Košuta, M. (ur.): Zgonik, narava in ljudje, zbornik. Zgonik, Občina Zgonik, 115–126.

Siderius, W., de Bakker, H. (2003): Toponymy and soil nomenclature in the Netherlands. *Geoderma* 111, 3–4, 521–536.

Sousa, A., García-Murillo, P. (2001): Can place names be used as indicators of landscape changes? Application to the Doñana Natural Park (Spain). *Landscape Ecology*, 16, 5, 391–406.

Stewart, A. M., Keith, D., Scottie, J. (2004): Caribou Crossing and Cultural Meanings: Placing Traditional Knowledge and Archaeology in Context in an Inuit Landscape. *Journal of Archaeological Method and Theory*, 11, 2, 183–211.

Sweeney, S., Jurek, M., Bednar, M. (2007): Using place names to interpret former floodplain connectivity in the Morava River, Czech Republic. *Landscape Ecology*, 22, 7, 1007–1018.

Thornton, T. F. (1997a): Anthropological studies of Native American place naming. *American Indian Quarterly*, 21, 2, 209–228.

Thornton, T. F. (1997b): Know your place: The organization of Tlingit geographic knowledge. *Ethnology*, 36, 4, 295–307.

Titl, J. (1999): Ledinska imena na Komenski planoti. *Kras*, 35, 30–33.

Titl, J. (2006): Kraški toponimi. Koper, Založba Libris.

Truhlar, F. (1975): Krajevna imena Gradišče, Gomila, Groblje, Žale. V: Bolta, L.: Arheološka najdišča Slovenije. Ljubljana, SAZU - Inštitut za arheologijo, 106–112.

Truhlar, F. (1979): Toponomastika v službi arheologije. *Arheološki vestnik*, 30, 498–506.

Urbanc, M., Gabrovec, M. (2005): Krajevna imena: poligon za dokazovanje moči in odraz lokalne identitete. *Geografski vestnik*, 77, 2, 25–43.